

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci navrhovateľky : **Mgr. J. K.**, bývajúca v Z., proti odporcovi : **R. K.**, bývajúci v B., **o rozvod manželstva a o úpravu výkonu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletému J. K., narodenému X.**, bývajúcom u navrhovateľky, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, Bratislava, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 4 C 201/2007, o dovolaní odporcu proti uzneseniam Okresného súdu Bratislava IV z 8. augusta 2008 sp.zn. 4 C 201/2007, z 27. októbra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007, z 28. novembra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007, o dovolaní odporcu proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave z 19. marca 2009 sp.zn. 14 Co 69/2009, z 19. marca 2009 sp.zn. 14 Co 70/2009, z 12. júna 2009 sp.zn. 14 Co 19/2009

t a k t o :

Dovolacie konanie odporcu voči uzneseniam :

1. uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 8. augusta 2008 sp.zn. 4 C 201/2007
2. uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 27. októbra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007
3. uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 28. novembra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007

z a s t a v u j e .

O d m i e t a dovolanie odporcu proti uzneseniam Krajského súdu v Bratislave z 19. marca 2009 sp.zn. 14 Co 69/2009 a z 19. marca 2009 sp.zn. 14 Co 70/2009.

Dovolacie konanie odporcu voči uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2009 sp.zn. 14 Co 19/2009 **z a s t a v u j e .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 8. augusta 2008 č.k. 4 C 201/2007-180 ustanovil PhDr. Z. M., miestom výkonu činnosti T. za znalkyňu, z odboru psychológia, odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia, na posúdenie otázky, u ktorého z rodičov sú pre prípad rozvodu manželstva na čas po rozvode lepšie predpoklady pre výchovu a zdravý duševný vývoj maloletého J. K., nar. X..

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 27. októbra 2008 č.k. 4 C 201/2007-202 odporcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov.

Okresný súd Bratislava IV uznesením z 28. novembra 2008 č.k. 4 C 201/2007-226 rozhodol, že PhDr. Z. M., znalkyňa z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia, miestom výkonu činnosti T., nie je vylúčená z úkonov znalca v tejto veci.

Proti uvedeným uzneseniam prvostupňového súdu podal odporca dovolanie s odôvodnením, že nebol riadne zistený skutkový stav, súd sa nevyporiadal s predloženými písomnosťami ohľadne jeho zárobku a finančných možností, nesúhlasí s pribratím znalca, a doteraz súdom uvádzaný skutkový stav ohľadne jeho možnosti úhrady súdneho poplatku neobstojí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky predovšetkým skúmal, či vôbec môže konať o mimoriadnom opravnom prostriedku odporcu proti uzneseniam súdu prvého stupňa. Dospel k záveru, že konanie o dovolaní odporcu treba podľa § 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. zastaviť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. účastník môže dovolaním napadnúť iba právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Odvolacím súdom je krajský súd, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu (§ 10 ods. 1 O.s.p.) a Najvyšší súd Slovenskej republiky, ak rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajského súdu ako súdu prvého stupňa (§ 10 ods. 2 O.s.p.).

Rozhodnutie súdu prvého stupňa nie je spôsobilým predmetom dovolania a nemožno ho dovolaním napadnúť ani v prípade, ak by konanie okresného súdu vykazovalo procesné vady vymenované v ustanovení § 237 písm.a/ až g/ O.s.p.

Dovolanie proti jeho rozhodnutiu je preto vylúčené a Občiansky súdny poriadok ani neupravuje funkčnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na jeho preskúmanie.

Prvostupňový súd vyzval odporcu uznesením z 7. augusta 2009, ktoré prevzal 24. augusta 2009 na odstránenie väd podania s poukazom na § 42 ods. 3, § 209 a § 241 O.s.p. Odporca síce podaním zo dňa 28. augusta 2009 reagoval na uznesenie prvostupňového súdu, kde uviedol, že napáda všetky rozhodnutia okresného a krajského súdu vrátane hore uvedených uznesení s tým, že jeho podanie treba považovať za dovolanie. Odporca však vady svojho podania neodstránil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, vychádzajúc preto podľa obsahu z podania odporcu, ktoré označil ako dovolanie proti uzneseniam Okresného súdu Bratislava IV z 8. augusta 2008 sp.zn. 4 C 201/2007, z 27. októbra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007 a z 28. novembra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007, dospel k záveru, že nie je daná jeho funkčná príslušnosť na jeho prejednanie.

Nedostatok funkčnej príslušnosti súdu na prejednanie veci predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto konanie v zmysle § 104 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. zastavil (týka sa to uznesení Okresného súdu Bratislava IV z 8. augusta 2008 sp.zn. 4 C 201/2007, z 27. októbra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007 a z 28. novembra 2008 sp.zn. 4 C 201/2007).

Krajský súd v Bratislave uznesením z 19. marca 2009 č.k. 14 Co 69/2009-235 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k. 4 C 201/2007-202 zo dňa 27. októbra 2008.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 19. marca 2009 č.k. 14 Co 70/2009-236 potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č.k. 4 C 201/2007-226 z 28. novembra 2008.

Hore uvedené rozhodnutia odvolacieho súdu napadol dovolaním odporca. Uviedol, že súd nevzal do úvahy súčasný stav ohľadne straty zamestnania, keď nemal na úhradu základných životných potrieb, nemôže si dovoliť zastupovanie advokátom a domáha sa oslobodenia od súdnych poplatkov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, príslušný rozhodovať o dovolaniach proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov odvolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že

dovolanie podal účastník konania, skúmal splnenie ďalšej podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku a to, či bol podaný v zákonom stanovenej lehote.

V danom prípade niet pochybnosti o tom, že dovolanie proti uzneseniam odvolacieho súdu bolo podané odporcom 5. augusta 2009 osobne na súde prvého stupňa (č.l. 261). Dovolací súd sa preto sústredil na skúmanie skutočnosti rozhodnej pre začiatok plynutia zákonnej jednemesačnej lehoty na jeho podanie, t.j. dátumu právoplatnosti rozhodnutí odvolacieho súdu, tak ako ich vyznačil okresný súd na uzneseniach odvolacieho súdu. Dospel pritom k záveru, že úsudok súdu prvého stupňa, ktorý za dátum právoplatnosti dovolaním napadnutých rozhodnutí (a tým za dátumy jeho doručenia všetkým účastníkom konania) považoval a to u rozhodnutia z 19. marca 2009 č.k. 14 Co 69/2009-235 deň 29. apríla 2009 a u rozhodnutia z 19. marca 2009 č.k. 14 Co 70/2009-236 deň 29. apríla 2009, je správny.

Podľa § 240 ods. 1 O.s.p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia.

Citované ustanovenie stanovuje objektívnu procesnú lehotu na podanie dovolania. Keďže je táto lehota zákonná, ktorú nie je možné predĺžiť alebo skrátiť, prípadne jej zmeškanie odpustiť postupom podľa § 58 O.s.p. (§ 240 ods. 2 veta prvá O.s.p.), začiatok jej plynutia je pre všetkých účastníkov rovnaký. Na dodržanie lehoty je treba podať dovolanie na súde, ktorý rozhodoval vo veci v prvom stupni; podanie na súde odvolacom alebo dovolacom je však pre zachovanie lehoty rovnako postačujúce.

Podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré by bolo podané oneskorene.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že uznesenie odvolacieho súdu z 19. marca 2009 č.k. 14 Co 69/2009-235 nadobudlo právoplatnosť 29. apríla 2009 a uznesenie odvolacieho súdu z 19. marca 2009 č.k. 14 Co 70/2009-236 nadobudlo právoplatnosť 29. apríla 2009. Nasledujúcim dňom začala plynúť zákonná jednemesačná lehota na podanie dovolania. Jej posledný deň pripadol na 29. mája 2009, nakoľko tento deň je zhodný s dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorá skutočnosť je určujúca pre začiatok zákonnej jednemesačnej lehoty na podanie dovolania (§ 57 ods. 2 O.s.p. v spojení

s § 240 ods. 1 O.s.p.). Odporca, ako to vyplýva z odtlačku dennej pečiatky Okresného súdu Bratislava IV však podal dovolanie osobne až 5. augusta 2009, t.j. po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

Keďže zmeškanie lehoty na podanie dovolania nie je možné odpustiť (§ 240 ods. 2 veta prvá O.s.p.), Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu ako oneskorene podané podľa § 218 ods. 1 písm.a/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. odmietol (týka sa to uznesení Krajského súdu v Bratislave z 19. marca 2009 sp.zn. 14 Co 69/2009 a z 19. marca 2009 sp.zn. 14 Co 70/2009). Riadiac sa pritom právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou dovolaním napadnutých rozhodnutí.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 12. júna 2009 č.k. 14 Co 19/2009-253 uznesenie Okresného súdu Bratislava IV z 8. augusta 2008 č.k. 4 C 201/2007-180, ktorým ustanovil do konania znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých a poradenská psychológia PhDr. Z. M., potvrdil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal včas dovolanie odporca, ktorý namietal, že nesúhlasí s pribratím znalca.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže o dovolaní konať. Zistil, že tieto podmienky nie sú splnené.

Podľa § 103 O.s.p., kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 2 O.s.p. ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenia. Pritom spravidla môže pokračovať v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí nedostatok podmienky konania odstrániť, konanie zastaví.

Podľa § 241 ods. 1 O.s.p. v dovolaní sa musí popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda, prípadne ktoré dôkazy by sa mali vykonať na preukázanie dôvodov dovolania a čoho sa dovolateľ domáha. Dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná.

Ustanovenie § 241 ods. 1 druhej vety O.s.p. zakotvuje tzv. povinné zastúpenie dovolateľa, ktorého účelom je, aby účastníkovi konania, ktorý sám právnické vzdelanie nemá, bola poskytnutá kvalifikovaná právna pomoc, aby dovolanie vyhovovalo požiadavkám ustanovenia § 241 ods. 1 a 2 O.s.p. a aby dovolací súd tak mohol rozhodnúť bez zbytočných prietáhov. Nedostatok zastúpenia dovolateľa kvalifikovaným zástupcom bráni dovolaciemu súdu o veci ďalej konať. Citované ustanovenie § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p. je totiž ustanovením kogentnej povahy, ktoré nepripúšťa výnimky.

Nedostatok podmienky povinného zastúpenia dovolateľom v dovolacom konaní je možné odstrániť tým, že si dovolateľ zvolí kvalifikovaného zástupcu a k dovolaniu pripojí jeho plnomocenstvo. Ak tak neurobí a to ani na výzvu súdu, súd dovolacie konanie zastaví.

Dovolateľ nemá právnické vzdelanie. Súd prvého stupňa ho uznesením z 7. augusta 2009 č.k. 4 C 201/2007-264, ktoré bolo doručené odporcovi 24. augusta 2009 vyzval, aby odstránil nedostatok svojho zastúpenia kvalifikovaným zástupcom. Uznesením Okresného súdu Bratislava IV z 4. septembra 2009 č.k. 4 C 201/2007-272 bolo právoplatne rozhodnuté o nevyhovení žiadosti odporcu o ustanovenie zástupcu z radov advokátov. Výzvou z 7. januára 2010 Okresný súd Bratislava IV požiadal odporcu, aby predložil originál alebo overenú kópiu vysokoškolského diplomu, ktorý preukazuje jeho právnické vzdelanie, alebo plnú moc udelenú advokátovi na jeho zastúpenie pre dovolacie konanie. Predmetná výzva bola doručená odporcovi 11. januára 2010. I napriek uvedenému odporca ostal nečinný, nedostatok svojho kvalifikovaného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní neodstránil. Toto neučinil ani do rozhodnutia dovolacieho súdu.

Keďže dovolateľ neodstránil procesný nedostatok podmienky dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konanie podľa § 104 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c O.s.p. zastavil (týka sa to uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 12. júna 2009 sp.zn. 14 Co 19/2009).

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm.c/ O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 243b ods. 5 O.s.p.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. júla 2010

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová